

Zápis ze zasedání Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením (RVOZP),

které se konalo v úterý 17.12.2024 od 12:00 hodin na Úřadu vlády ČR, nábreží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1, v novém tiskovém sále – Atriu.

Přítomné členky a členové RVOZP

Michal Černý (MŠMT), Erik Čipera (Asistence, o.p.s.), Nicole Fryčová (Výbor pro přístupnost veřejné správy a veřejných služeb), Alena Jančíková (Česká asociace paraplegiků – CZEPA), Václav Krása (NRZP ČR), Vladimír Mana (MPO), Jan Michalík (UPOL), Zdeňka Michálková (Unie pečujících), Kristýna Mlejnková (AIP), Zdislava Odstrčilová (MPSV), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Jitka Reineltová (PARENT PROJECT), Karel Rychtář (AZZP ČR), Vít Alexander Schorm (KVOP), Klára Šimáčková Laurenčíková (ÚV ČR), Luboš Zajíc (SONS ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové RVOZP

Mikuláš Bek (MŠMT), Petr Fiala (předseda vlády ČR), Leona Gergelová Šteigrová (MMR), Lenka Hamplová (MD), Marian Jurečka (MPSV), Filip Minář (ÚV ČR) zastupující Janu Kotalíkovou (ÚV ČR), Milan Němeček (MK), Venuše Škampová (MZ), Vlastimil Válek (MZ)

Pověření zástupci omluvených členek a členů RVOZP

Stanislav Dvořák (MD), Martina Hejdová (MZ), Blanka Kavková (MZ), Iva Matějková (MK), Petr Novák (MMR), Pavel Polák (MPSV)

Hosté

Tamara Kováčová (ASNEP), Camille Latimier (SMPM ČR), Martina Májová (asistentka SONS ČR), Václav Mikula (přepisovatel), Jakub Novák (MF), Eva Šindlářová (MZ), Richard Veleta (NPI), Michala Wirth (tlumočnice ČZJ)

Sekretariát RVOZP

Blanka Espinoza, Martina Jelínková, Markéta Vyhnánková

Informace k usnášeníschopnosti

K 17.12.2024 má RVOZP 27 členů a členek. RVOZP je usnášeníschopná při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové“), tj. 14. Při zahájení zasedání bylo přítomno 24 členů. RVOZP byla tedy usnášeníschopná. Počet přítomných členů RVOZP byl během jednání proměnlivý, počet hlasujících členů je vždy uveden u každého usnesení.

Jednání zahájila a řídila místopředsedkyně RVOZP Klára Šimáčková Laurenčíková. Na úvod přivítala účastníky a omluvila z pracovních důvodů předsedu vlády Petra Fialu. Dále informovala, že poprvé proběhne jednání RVOZP za účasti 9 nových členů zastupujících občanskou společnost, odbornou veřejnost a akademickou obec, novým členem RVOZP se stal rovněž veřejný ochránce práv, který pověřil Víta Alexandra Schorma jako svého stálého zástupce.

Na žádost MŠMT bude původní bod 8 „Informace MŠMT o plnění opatření 5.6.2 Národního plánu pro OZP – vzdělávací program tlumočnický českého znakového jazyka“ zařazen za bod 5.

Následně dala Klára Šimáčková Laurenčíková hlasovat o programu jednání, který RVOZP přijala 24 hlasy přítomných členů.

Program jednání:

1. Představení nových členů Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením za občanskou společnost,
2. Schválení Jednacího řádu Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením,
3. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:
  - Novela vyhlášky o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel,
  - Situace dětí s postižením v ústavní péči v ČR,
4. Vytvoření Pracovní skupiny k přípravě nového Národního plánu pro osoby se zdravotním postižením na období 2026-2030,
5. Příprava analýzy soukromého opatrovnictví a podpůrných opatření,
6. Informace MŠMT o plnění opatření 5.6.2 Národního plánu pro OZP – vzdělávací program tlumočnický českého znakového jazyka,
7. Informace MPSV o realizovaných a připravovaných krocích v souvislosti s přijatým Akčním plánem pro deinstitucionalizaci,
8. Dlouhodobě neřešené problémy při zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
9. Informace o vládou schváleném Národním programu přístupnosti pro všechny na období 2026-2035,
10. Různé.

1. Představení nových členů Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením za občanskou společnost

Usnesením vlády ČR ze dne 4. prosince 2024 bylo jmenováno 9 nových členů RVOZP za občanskou společnost, odbornou veřejnost a akademickou obec.

RVOZP by měla být pro nové členy místem skutečného dialogu se státní správou a s Úřadem vlády o tom, co se na úrovni systému děje, co se řeší nedostatečně a kde jsou konkrétní možnosti pro zlepšení kvality života a důstojnosti lidí se zdravotními handicapy v ČR. RVOZP je platformou vzájemné podpory a spolupráce.

Následně se noví členové RVOZP krátce představili a informovali, jakému tématu by se v RVOZP chtěli věnovat.

Klára Šimáčková Laurenčíková seznámila zejména nové členy s tématy a činnostmi, kterými se RVOZP aktuálně zabývá. Jde o přípravu akčního plánu k realizaci systémových opatření pro podporu osob s intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči na období 2024-2027, na tomto plánu spolupracují všechny klíčové resorty a také partneři z nevládního sektoru. Finalizuje se příprava přílohy č. 2 ke Společnému sdělení MŠMT a MZ k zajištění zdravotní podpory ve školách a školských zařízeních. Tato příloha se zaměřuje na zdravotní podporu dětí s epilepsií. Dalším tématem je problematika vzdělávání dětí s těžkými typy zdravotních postižení ve

speciálních školách a dětí, které jsou nuceně v domácím vzdělávání pro závažnost svých postižení. Dále byl realizován dotační program Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením. Také byl schválen Národní program přístupnosti pro všechny na období 2026–2035, který navazuje na Národní rozvojový program mobility pro všechny. V tomto roce byl vyhlášen 31. ročník Ceny RVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení a fotografická soutěž na téma „Za poznáním hendikepu navzdory.“. 10.12.2024 se uskutečnil 2. ročník konference Lidská práva a Česko. Proběhl též 2. ročník cen zmocněnkyně vlády pro lidská práva, ocenění jsou jednotlivci i organizace, které pomáhají zlepšovat ochranu lidských práv v ČR.

2. Schválení Jednacího řádu Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením

V souvislosti se změnou Statutu RVOZP je potřeba, aby RVOZP schválila nový Jednací řád RVOZP, který bude se statutem v souladu.

Jednací řád je obsahově sjednocen s jednacími řády ostatních poradních orgánů vlády z oblasti lidských práv. Hlavní změnou je, že se odborné skupiny mění na výbory. Jednací řád bude zveřejněn na internetových stránkách Úřadu vlády ČR.

Obdobně jako v ostatních radách bude druhý místopředseda RVOZP jmenován předsedou vlády ČR, Klára Šimáčková Laurenčíková vyzvala k zasílání kandidatur na funkci místopředsedy na adresu sekretariátu RVOZP.

Usnesení:

Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením s c h v a l u j e Jednací řád Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením.

Usnesení bylo přijato 24 přítomnými členy RVOZP.

3. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednáváním body na předchozích zasedáních:

- **Novela vyhlášky o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel**

Eva Šindlářová z odboru zdravotní péče Ministerstva zdravotnictví informovala, že v rámci novelizace vyhlášky o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel došlo ke změně ve vztahu k osobám s poruchou autistického spektra, kdy došlo k přesunutí pervazivních vývojových poruch bez poruchy intelektu do skupiny onemocnění, které podmiňují získání řidičského oprávnění, a na základě lékařského posouzení ti lidé budou moci motorové vozidlo řídit.

Zůstává však otevřené téma řidičského oprávnění pro osoby se sluchovým handicapem, které se nedaří efektivně vyřešit zejména z důvodu negativních hlasů z odborné společnosti. RVOZP svým usnesením požádala Ministerstvo zdravotnictví, aby ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a organizacemi osob se sluchovým postižením dořešilo možnost vhodných legislativních úprav vztahujících se k získávání a držení oprávnění k řízení motorových vozidel osobami se sluchovým postižením s cílem odstranění rizik a překážek v možnosti získávání řidičského oprávnění u osob s těžkým sluchovým postižením a znemožnění řízení motorového vozidla v pracovněprávním vztahu nebo v situacích, kdy je řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti.

Veřejný ochránce práv k tomuto bodu zaslal materiál a navrhl nové usnesení. Vít Alexander Schorm představil předkládané usnesení RVOZP. Usnesení bylo ještě před zasedáním RVOZP revidováno v návaznosti na posun v záležitosti získávání řidičského oprávnění lidí s poruchou autistického spektra. U každého předpisu je třeba řešit otázku souladu se zákazem diskriminace, se sociálními dopady na práva lidí s postižením a zajistit participaci všech relevantních skupin. Je potřeba, aby se k řešení uskutečnilo věcné jednání v 1. čtvrtletí 2025 tak, aby obavy odborné společnosti byly prodiskutovány a vypořádány.

Blanka Kavková uvedla, že k tomuto tématu svolávalo MZ opakovaně jednání, novela byla včera schválena Legislativní radou vlády. Poslední jednání s odbornou společností a dalšími relevantními aktéry proběhlo v polovině září, snahou bylo dojít ke společnému konsenzu s tím, že určitý posun v této problematice byl a novela ho přináší, zvedla se hranice posuzování ztráty sluchu z 30 % na 40 % dle klasifikace Fowlera, bylo zrušeno testování porozumění hovorové řeči na vzdálenost 5 metrů, je zavedena možnost využití sluchové i komunikační pomůcky, což rozšiřuje určité spektrum možností pro řidiče, protože původně se jednalo o zdravotnický prostředek, což je více legislativně svázáno a ne všechny komunikační pomůcky do této kategorie spadají.

MZ se bude této problematice dále věnovat, ale v této chvíli nedošlo ze strany odborné společnosti k žádné změně, je to maximum, co bylo možné.

Rozprava:

Alexandr Zvonek shrnul danou problematiku, je potřeba, aby možnost řídit byla rozšířena i na ostatní dopravní prostředky, aby se lidé se sluchovým postižením mohli uplatnit na otevřeném trhu práce. V současné době legislativa nastavuje omezující podmínky z hlediska sluchového vnímání, což je diskriminační. Neexistují statistické údaje, že by nehodovost lidí se sluchovým postižením byla výrazně vyšší. Nedaří se změnit nahlížení lékařů na tento problém, od odborné společnosti nezazněly konkrétní argumenty, v čem spočívá větší nebezpečnost řízení lidí, kteří neslyší.

Na základě diskuse bylo navržené usnesení upraveno.

Klára Šimáčková Laurenčíková navrhla pracovní setkání MZ, ÚV ČR, KVOP, případně se zástupci komunity neslyšících, na kterém se dohodne, jak proběhne monitoring a vyhodnocování změn ve vyhlášce a jaká relevantní data sbírat.

Usnesení:

Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením

- I. vyzývá Ministerstvo zdravotnictví, aby veškeré budoucí legislativní návrhy řádně zhodnotilo s ohledem na zákaz diskriminace a sociální dopady na život lidí s postižením a při jejich přípravě zajistilo participaci vše skupin lidí s postižením, kterých se návrh přímo či nepřímo dotýká;*
- II. žádá Ministerstvo zdravotnictví, aby ve spolupráci s Ministerstvem dopravy uspořádalo do 31. května 2025 pracovní jednání, které by zajistilo výměnu odborných názorů, sdílení zahraničních zkušeností a technologických inovací mezi relevantními lékařskými společnostmi a organizacemi, které hájí práva lidí se sluchovým postižením, a přispělo ke zformulování tezí nové prováděcí právní úpravy, která bude v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením;*
- III. žádá Ministerstvo zdravotnictví, aby informovalo RVOZP o pokroku v uvedené oblasti na jejím příštím zasedání.*

Usnesení bylo přijato 24 přítomnými členy RVOZP.

• Situace dětí s postižením v ústavní péči v ČR

Pavel Polák, ředitel odboru koncepce sociálních služeb MPSV, informoval, že se do sněmovního tisku 704 podařilo zapracovat definici komunitní služby v ambulantní i pobytové formě s tím, že parametry komunitní služby blíže upravuje vyhláška č. 505/2006 Sb. Dále byl schválen pozměňovací návrh, který se týká spolužití dětí v domovech pro osoby se zdravotním postižením společně s dospělými klienty, kdy nebude možné, aby sdíleli společně pokoj a další společné prostory, v těchto zařízeních bude tedy nutné oddělit prostor pro děti a pro dospělé.

Ve stejném sněmovním tisku 704 byl načen ve třetím čtení pozměňovací návrh, který řeší tzv. úkony péče o zdraví a je zaměřen na to, aby byl pracovník, který projde specializovaným kurzem, schopen vykonávat určité úkony péče o zdraví, které by si jinak dělal člověk v domácím prostředí sám, nebo by je dělali jiní rodinní příslušníci. Je ustanovena pracovní skupina, která bude pracovat na vydefinování spektra úkonů péče o zdraví a na stanovení potřebného vzdělávání k provádění těchto úkonů. Účinnost je odložena k 01.07.2026, pilotně je tato činnost zařazena jako dobrovolná pro 2 druhy služeb, a to osobní asistence a pečovatelská služba. Úkony péče o zdraví osoby budou financovány ze sociálních dotací nebo z rozpočtu na sociální služby, nebudou financovány zdravotními pojišťovnami.

MPSV bude tuto činnost následně vyhodnocovat a pokud se osvědčí, tak se můžou rozšiřovat činnosti i okruh služeb.

V pracovní skupině budou zástupci MPSV, MZ, Asociace poskytovatelů sociálních služeb, poskytovatelé osobní asistence a pečovatelských služeb a další instituce. Bylo by vhodné, aby v ní byli i zástupci RVOZP.

V rámci diskuse byly vyjádřeny obavy, že pokud se tyto činnosti budou poskytovat jen na základě dobrovolnosti, bude se jejich dostupnost vzdalovat lidem a rodinám, kteří podporu a péči potřebují.

Poskytovatelé sociálních služeb mají velké obavy zejména z odpovědnosti svých pracovníků za škody, neboť léta zaznívá, že jde o zdravotní úkony, na které by mělo být adekvátní vzdělání, jde o poměrně zásadní průlom z hlediska zaměstnavatele a odpovědnosti organizace.

Klíčová bude role MPSV i krajů, aby toto téma bylo komunikováno jako důležité a poskytovatelé byli motivováni k rozšiřování svých služeb.

4. Vytvoření Pracovní skupiny k přípravě nového Národního plánu pro osoby se zdravotním postižením na období 2026-2030

Národní plán pro osoby se zdravotním postižením má být zásadním strategickým dokumentem vlády. Je závazný pro všechny resorty a jejich přímo řízené organizace. Má být zastřešujícím dokumentem, který na národní a zároveň i meziresortní mezioborové úrovni nadefinuje konkrétní opatření ve všech důležitých oblastech, jež přispívají vyrovnávání příležitostí pro lidi se zdravotním postižením v ČR. Implementace národního plánu je koordinována z pozice sekretariátu RVOZP, některé resorty se zodpovědně snaží jednotlivé úkoly naplňovat, jiné resorty nikoliv. V roce 2025 je potřeba více podpořit kvalitní implementaci současného národního plánu a dát větší urgenci tomu, že vládou schválená opatření jsou závazná. Některá opatření jsou zpožděná o rok i déle, a to je nepřijatelné.

Platnost aktuálního národního plánu končí v prosinci příštího roku, je tedy nutné připravit nový národní plán. Naplňováním všech dosavadních 7 národních plánů dochází postupně ke zlepšování přístupu státu vůči lidem se zdravotním postižením. Přesto však existuje celá řada témat, která jsou stále otevřená, bude potřeba je v novém národním plánu řešit. Za tímto účelem je předkládán RVOZP návrh na vytvoření pracovní skupiny k tvorbě nového národního plánu. Na základě dosavadních zkušeností s přípravou předchozích plánů je nezbytné, aby se na přípravě tohoto dokumentu podílely všechny věcně příslušné resorty i další zainteresované instituce. Resorty a instituce budou vyzvány, aby jmenovaly do pracovní skupiny své zástupce, kteří jsou obeznámeni s problematikou zdravotního postižení a budou na přípravě národního plánu aktivně spolupracovat. Na tvorbě budou participovat také zástupci organizací osob se zdravotním postižením. Hlavní náplní pracovní skupiny bude zejména stanovení harmonogramu prací, stanovení formy a struktury národního plánu, vymezení tematických oblastí, projednání a navržení souboru opatření tak, aby úkoly byly realizovatelné a byly opravdu přínosem pro lidi se zdravotním postižením. Po vypracování skupinou bude plán předložen do meziresortního připomínkového řízení, následně bude projednán RVOZP a předán k projednání do vlády.

Rozprava:

Plán by měl také zohlednit doporučení mezinárodních orgánů, stanovit konkrétní a měřitelné cíle a jasně vymezit gesce.

Byla diskutována nevyváženost aktuálního národního plánu, v novém plánu by měly být stanoveny zásadní koncepční klíčové úkoly, na které by se měl klást větší důraz, a k nim pak doplňující úkoly. Vhodná by byla také revize a analýza toho, jak byl naplněn současný plán.

Řada opatření má zásadní dopad na rozpočet, resorty často argumentují, že na realizaci opatření není dostatek finančních prostředků, s tím by mělo být při tvorbě nového národního plánu počítáno a opatření by měla být zahrnuta do rozpočtů resortů a institucí.

Usnesení:

Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením

- I. s c h v a l u j e vytvoření Pracovní skupiny k přípravě nového Národního plánu pro osoby se zdravotním postižením na období 2026-2030 (dále jen „pracovní skupina“);*
- II. u k l á d á místopředsedkyni Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením požádat příslušné zainteresované resorty a instituce o jmenování svých zástupců do pracovní skupiny;*
- III. u k l á d á sekretariátu Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením*
  - a) organizačně zajistit činnost pracovní skupiny,*
  - b) zahájit práce na přípravě nového Národního plánu pro osoby se zdravotním postižením na období 2026-2030.*

Usnesení bylo přijato 23 přítomnými členy RVOZP.

5. Příprava analýzy soukromého opatrovnictví a podpůrných opatření

K tomuto bodu byla přizvána Camille Latimier, předsedkyně Výboru pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat.

Téma je velmi aktuální, jde o právo zakotvené v článku 12 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, který garantuje právo na plnou právní způsobilost všech lidí s postižením. Změna občanského zákoníku přinesla několik zásadních změn v oblasti svéprávnosti a opatrovnictví. Existují detailní statistická kvantitativní data, která systematicky Ministerstvo spravedlnosti sleduje. Ukazuje se jeden z velkých problémů, který je důvodem, proč vznikl v rámci Výboru pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat podnět na vznik analýzy, z dat je vidět, že praxe neodpovídá legislativě, jsou rozdíly mezi soudy a nejvíce využívaným nástrojem je omezení svéprávnosti. Důvody, proč tomu tak je, přesně neznáme, jdou odhadnout, ale chybí k tomu data a podklady. To je důvod, proč vznikl úkol realizovat analýzu. Původní termín pro realizaci analýzy byl konec tohoto roku, což je vzhledem ke kvalitativnímu výzkumu nereálné. Proto první bod navrženého usnesení RVOZP řeší posunutí realizace analýzy o jeden rok. K druhému navrženému bodu usnesení proběhla jednání s MPSV a výzkumným institutem MPSV, došlo k posunu, ale nedošlo ještě ke konkrétní dohodě.

Zdislava Odstrčilová navrhla usnesení upravit tak, aby bylo slovo „analýza“ nahrazeno slovem „výzkum“, neboť analýzy, které popisují současný stav, jsou již k dispozici z dostupných dat. Potřebná zjištění je třeba realizovat externím výzkumem za pomoci výzkumníků, jde tedy v podstatě o nový úkol. Analýza dat ohledně soukromého i veřejného opatrovnictví a podpůrných opatření bude nyní předložena v rámci interní porady vedení MPSV ke schválení, následně bude předložena do konce roku dle schváleného usnesení vlády. Zároveň analýza obsahuje i návrh dalších opatření. Očekávání je jiné, než jak zní usnesení vlády, jde o výzkum a následně o tvorbu

dalších podkladů nejenom pro oblast podpory soukromých opatrovníků, případně dalších podpůrců, ale i pro oblast soudů, aby soudci byli podpořeni v lepším využívání dalších nástrojů, které stanoví občanský zákoník.

Usnesení:

Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením d o p o r u č u j e ministroví práce a sociálních věcí

- I. *požádat o posun termínu uložený usnesením vlády České republiky ze dne 26. června 2024 č. 419 týkající se realizace výzkumu a tvorby metodických pokynů pro oblast soukromého opatrovnictví a podpůrných opatření do 31.12.2025,*
- II. *zajistit urychleně realizaci výzkumu, a to ve spolupráci s Výborem RVOZP pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat, zaměřeného na zmapování aktuální situace naplňování práv a potřeb osob s omezenou schopností právně jednat.*

Usnesení bylo přijato 23 přítomnými členy RVOZP.

6. Informace MŠMT o plnění opatření 5.6.2 Národního plánu pro OZP – vzdělávací program tlumočnick českého znakového jazyka

Tento bod předložil Michal Černý, ředitel odboru předškolního a základního vzdělávání MŠMT. Přizván byl Richard Veleta z Národního pedagogického institutu, aby v rámci prezentace představil stav prací na profesní kvalifikaci Národní soustavy kvalifikací (NSK) Tlumočnick / tlumočnice českého znakového jazyka.

Smyslem NSK je umožnit lidem, kteří nezískali kvalifikaci v počátečním vzdělávání, aby tito lidé, kteří potřebné dovednosti a kompetence mají, měli strukturovanou a státem garantovanou možnost formou zkoušky předvést svoje dovednosti a znalosti a mohli získat potvrzení těchto svých kompetencí ve formě osvědčení o získání profesní kvalifikace. Je zdůrazněno, že to jsou dovednosti získané např. v kurzech, vlastní zkušeností, pílí a sebevzděláním.

Cílem opatření 5.6.2 je zajistit organizaci a financování vzdělávacího programu tlumočnick českého znakového jazyka a stanovit systém uznávání kvalifikace programu tlumočnick českého znakového jazyka. Vzdělávání tlumočnicků probíhá v počátečním vzdělávání, existují studijní programy na vysokých školách a na vyšší odborné škole v Hradci Králové. Uznávání profesní kvalifikace je splnění předpokladů, aby mohly být uznávány tlumočnické kompetence i lidem, kteří projdou vzdělávacími kurzy.

NSK vytváří 2 typy dokumentů: kvalifikační standard a hodnotící standard, tyto dokumenty vznikají s odborníky. Kvalifikace má vždy i resortní garanci, v tomto případě je to MŠMT. Standard určuje, jaké dovednosti a znalosti má u zkoušky předvést člověk, který chce profesní kvalifikaci získat. Zkouší autorizované osoby, které podléhají státnímu schválení, mohou nabízet zkoušky v komerčním režimu. Hlavním krokem je dohodnout se na tom, jaké znalosti a dovednosti má člověk mít, vychází se z profesních činností. Podle toho je potom nastavena zkouška a sekundárně jsou od toho odvíjeny rekvalifikační programy, které mají být nastaveny přesně podle standardu, aby účastníci rekvalifikačních programů připravovali na úspěšné splnění zkoušky.

Tento systém je transparentní, standardy lze snadno dohledat a připravit se na zkoušku. Subjekty, které mají zájem být autorizovanou osobou, mohou být právnické i fyzické osoby. Aby mohly nabízet zkoušku a vydávat osvědčení, podávají žádost na MŠMT, jsou také MŠMT kontrolovány, kvalita zkoušek je tedy transparentně kontrolovatelná, protože hodnotící standardy jsou velmi podrobné a nastavují zkoušku přesně. Kontrolující z MŠMT si mohou na každou kontrolu přizvat i experta na kvalifikaci.

Každá profesní kvalifikace má metodického garanta, standardy jsou tvořeny metodickým přístupem. Pro tuto profesní kvalifikaci je metodickým garantem Richard Veleta. Plánem je

zveřejnit profesní kvalifikaci v roce 2025, následně mohou první subjekty požádat o autorizaci. První zkušenosti se zkouškami by mohly být na začátku roku 2026.

Do pracovní skupiny pro tvorbu profesní kvalifikace byla zapojena řada relevantních subjektů, která nominovala své zástupce, jde o odborníky např. z České unie neslyšících, Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP), Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, České komory tlumočnicků znakového jazyka a další.

Standard by měl být připraven a veřejnosti představen v průběhu ledna, připravuje se čtrnáctidenní veřejné připomínkování, připomínky by měly být vypořádány s pracovní skupinou, následovat bude příprava profesní kvalifikace ke schválení na poradě vedení, po chválení bude následovat zveřejnění cca v březnu 2025, NPI pak bude autorizovaným osobám poskytovat metodickou podporu pro přípravu zkoušek. Zkoušky budou monitorovány, po vyhodnocení lze následně standard upravit, pokud se zjistí, že určitá kritéria nejsou dobře nastavena.

K informaci MŠMT předložili členové RVOZP Alexandr Zvonek a Nicole Fryčová návrh usnesení, ve kterém požádali o odložení schválení a uveřejnění připravené profesní kvalifikace.

Na jednání byla na žádost Alexandra Zvonka přizvána Tamara Kováčová z ASNEP, která návrh usnesení podrobně odůvodnila. Tlumočníci českého znakového jazyka jsou pro naplňování práv osob se sluchovým postižením klíčoví, došlo zde k nedorozumění, je potřebné posunout schválení profesní kvalifikace tlumočnick českého znakového jazyka do doby, kdy se splní další konkrétní podmínky. Profesní kvalifikace testuje pouze tlumočnické kompetence, pro činnost tlumočení jsou důležité také jazykové kompetence. Bohužel zkouška bude schopna ověřovat pouze tlumočnické kompetence. ASNEP dlouhodobě usiluje o to, aby v systému existovala zkouška z českého znakového jazyka jakožto jazyka cizího na úrovni B2. Tato zkouška je důležitá, protože v současné době je velké procento pedagogických pracovníků, kteří pracují ve školách pro sluchově postižené a kteří se se svými žáky plnohodnotně nedomluví.

Organizace sluchově postižených navrhly experty, kteří s NPI připravovali podklady pro tlumočnickou zkoušku profesní kvalifikace tlumočnick českého znakového jazyka. Profesní kvalifikace je velmi dobře připravena, nicméně není možné, aby k tlumočnické zkoušce přistupoval někdo, kdo neumí český znakový jazyk. U zkoušky také není možné vymáhat, aby tam byl přítomen lingvisticky poučený rodilý mluvčí českého znakového jazyka, který by ověřil jazykové kompetence uchazečů.

Zároveň je problematické, že na dopracování profesní kvalifikace je velmi málo času, je vyvíjen tlak na zveřejnění profesní kvalifikace, přestože MŠMT o těchto problémech ví. Pokud tato profesní kvalifikace bude schválena a zveřejněna, ve výsledku to povede k tomu, že budeme mít osoby s osvědčením tlumočnick českého znakového jazyka, které nebudou mít dostatečné jazykové kompetence. Proto je nutné posunout zveřejnění a schválení této profesní kvalifikace do doby, než bude změněn zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání tak, aby ke zkoušce přistupoval uchazeč, který už má složenou zkoušku z českého znakového jazyka, a zároveň v komisi byl přítomen jazykově poučený neslyšící.

Tamara Kováčová apelovala, aby MŠMT věnovalo úsilí tomu, aby mohla vzniknout zkouška z českého znakového jazyka jakožto jazyka cizího na úrovni B2. Podklady k tomu i seznam expertů od ASNEP MŠMT obdrželo.

Alexandr Zvonek doplnil, že v praxi se neslyšící často setkávají s tím, že někdo vykonává tlumočnickou profesi, aniž by dobře ovládal český znakový jazyk.

Podle Michala Černého by měla být profesní kvalifikace přijata právě proto, že nekvalitní tlumočníci zkoušku nesloží a nebudou tedy dále tlumočit. V přípravě je řešení, které povede ke zkoušce z českého znakového jazyka, počítá se s alokací 10 milionů Kč. Pokud dojde k odložení zveřejnění profesní kvalifikace, situace bude stejná jako je nyní, tlumočníci budou získávat kvalifikaci jen v programech počátečního vzdělávání, lidé, kteří procházejí kvalitními kurzy, ztratí možnost složit zkoušku a následně tlumočit. Tvorba jazykové zkoušky je velmi náročná, může trvat 2 až 3 roky.

V rámci následné diskuse došlo k úpravě předloženého návrhu usnesení RVOZP:

Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením doporučuje ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy, aby odložil schválení a uveřejnění již připravené Profesní kvalifikace Tlumočnické znakového jazyka do doby, nežli:

a) bude schválena novela zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (tak, aby bylo možno ověřovat předchozí jazykové kompetence tlumočnicků ČZJ předchozí jazykovou zkouškou z ČZJ na úrovni B2 a aby ve zkušebních komisích mohli být povinně neslyšící experti - uživatelé ČZJ) a

b) MŠMT vytvoří adekvátní podmínky pro vykonání samostatné zkoušky z českého znakového jazyka jakožto cizího jazyka na úrovni B2.

Řada členů RVOZP konstatovala, že se nemohla s problematikou seznámit v dostatečném časovém předstihu, bylo tedy dohodnuto, že se o návrhu usnesení RVOZP bude hlasovat formou per rollam na začátku ledna 2025.

7. Informace MPSV o realizovaných a připravovaných krocích v souvislosti s přijatým Akčním plánem pro deinstitucionalizaci

Zástupci MPSV museli odejít na další pracovní jednání. Klára Šimáčková Laurenčíková přečetla informaci k Akčnímu plánu pro deinstitucionalizaci (ADI) z podkladů Zdislavy Odstrčilové.

Došlo k již vydefinovanému pojetí komunitní služby, její ukotvení v legislativě. Na MPSV funguje tým, který dává podporu více než 40 transformačním projektům a probíhají metodické konzultace, vzdělávání a podpora při sestavování transformačních plánů i jejich hodnocení. Podpora transformace je řešena na MPSV 3 systémovými projekty, které jsou zaměřené na case management, efektivitu sociálních služeb a proces transformace ADI. Vzniká také analýza procesu transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb. Součástí je analýza stavu dosavadního postupu. Návrhové části obsahují vytvoření datového modelu pro sběr dat o stavu deinstitucionalizace a procesního modelu monitorovacího nástroje transformovaných sociálních služeb. Probíhá osvětová kampaň, workshopy, semináře a zapojování sebeobhájců.

K tomuto bodu se lze případně vrátit na dalším zasedání RVOZP.

8. Dlouhodobě neřešené problémy při zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Tento bod předložil Václav Krása za Národní radu osob se zdravotním postižením ČR a Karel Rychtář za Asociaci zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR.

Klára Šimáčková Laurenčíková z důvodu nepřítomnosti zástupců MPSV navrhla, zda by nebylo vhodnější, aby byl tento bod přesunut do úvodní části na příští zasedání RVOZP za účasti sekce zaměstnanosti MPSV.

Václav Krása s návrhem na přesunutí projednání bodu souhlasil. Záměrem předloženého materiálu není vyvolat spor, ale cílem je připravit systémová řešení a posunout se koncepčně dále.

Karel Rychtář zdůraznil, že nejde o první pokus iniciovat systémovější řešení, od všech konstruktivních návrhů na koordinaci rehabilitace apod. se vždy sklouzne k dílčím úpravám parametrů zákona o zaměstnanosti, ale úpravy zákona o zaměstnanosti nevyřeší problém trhu práce a pracovního uplatnění a integrace lidí se zdravotním postižením. Musí dojít k synergii několika právních úprav a musí dojít k široké debatě a velmi důkladné přípravě. Podrobněji podkladový materiál představí na příštím zasedání RVOZP.

Předkladatelé požadují, aby byl tento bod na příštím jednání RVOZP zařazen do úvodu programu.

9. Informace o vládou schváleném Národním programu přístupnosti pro všechny na období 2026-2035

Blanka Espinoza představila nový program na odstraňování bariér, který vláda schválila 20.11.2024. Jde o nástupce stávajícího Národního rozvojového programu mobility pro všechny, který funguje od roku 2016 a v roce 2025 končí jeho platnost, takže bylo potřeba nastavit pokračování tohoto programu, aby bylo i nadále finančně podporováno odstraňování bariér ve veřejném prostoru a ve veřejných budovách měst a obcí. Jde o budování pěších tras tak, aby byl zajištěn svobodný a bezpečný pohyb nejen pro osoby se zdravotním postižením, ale také pro děti, osoby po úrazech, starší osoby a další skupiny lidí, které mají problém s pohybem nebo orientací v prostoru. Na přípravě tohoto nového programu se podílela pracovní skupina, v rámci které působili zástupci jednotlivých resortů, ale i organizací a dalších odborníků na přístupnost tak, aby byly nastaveny a zohledněny aktuální trendy v této oblasti včetně nového stavebního zákona a aby se program stal srozumitelnějším a uchopitelnějším pro města a obce, které předkládají záměry pro řešení přístupnosti. Aktuálně je v přípravě nový zjednodušený formulář, zároveň již bude podávání záměru plně digitální. Probíhá proces nominací do řídicího výboru a hodnotitelské komise tohoto programu v rámci jednotlivých resortů i organizací osob se zdravotním postižením. První kolo výzvy je plánováno vyhlásit koncem ledna 2025. Opět budou vyhlašována každý rok dvě kola výzvy, na jaře a na podzim.

10. Různé

V rámci tohoto bodu Alexandr Zvonek upozornil na to, že neslyšící se setkávají s tím, že jsou odmítáni v bankách, pokud si chtějí zřídit například účet, i v situaci, kdy s sebou vezmou tlumočníka českého znakového jazyka. Tento problém aktuálně řeší ASNEP s Českou národní bankou.

Dále Alexandr Zvonek informoval o přípravě novely trestního řádu, kam se podařilo zapracovat i předsudečné násilí ve vztahu k lidem se zdravotním postižením. Vhodné by bylo apelovat na senátory, aby novelu podpořili.

Klára Šimáčková Laurenčíková vyzvala občanské členy, aby do konce ledna zasílali návrhy podnětů a témat, které by RVOZP měla řešit v roce 2025. Dále apelovala na to, aby informace a podkladové materiály členové RVOZP zasílali v dostatečném časovém předstihu.

Na závěr Klára Šimáčková Laurenčíková poděkovala všem za účast a spolupráci, informovala, že další zasedání RVOZP se uskuteční na jaře příštího roku, a ukončila zasedání RVOZP.

Zapsala: Martina Jelínková
tajemnice RVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník
vedoucí sekretariátu a člen RVOZP

Schválila: Klára Šimáčková Laurenčíková
místopředsedkyně RVOZP